Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tjänstårsberäkning för viss personal vid statens järnvägar; given Stockholms slott den 10 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

För reglering av det överskott av personal vid statens järnvägar, som till följd av trafikrörelsens fortskridande nedgång periodvis förefunnits, hava åtskilliga åtgärder successivt vidtagits. Bland dylika åtgärder är till en början att märka uppsägning och entledigande i vanlig ordning av icke ordinarie befattningshavare, vilka på grund av bristande arbets-

tillgång icke kunnat bibehållas i tjänst. Dylika entlediganden, vilka huvudsakligen drabbat personer, som icke varit familjeförsörjare, ägde första gången i någon större omfattning rum på grund av skrivelser från järnvägsstyrelsen till linjeförvaltningarna den 7 december 1920. Vidare har i viss utsträckning föreskrivits periodisk tvångspermittering av kvarvarande extraordinarie personal och aspiranter å tjänstgöringsorter, där trots verkställda entlediganden personalöverskott förekommit. I sista hand har till av styrelsen ledda kristidsarbeten överförts sådan icke-ordinarie personal, som med hänsyn till tiden för anställningens erhållande och innehavande försörjningsplikt blivit i avvaktan på trafikrörelsens uppgång bibehållen i tjänst utöver det för trafikskötseln oundgängligen erforderliga personalantalet.

I skrivelse den 14 januari 1922 har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte gå i författning om åstadkommande av sådana ändringar i nu gällande avlönings- och pensionsbestämmelser för befattningshavare vid statens järnvägar, att den tid personal varit tvångspermitterad eller, efter entledigande, sysselsatt vid av statens järnvägar ledda kristidsarbeten, kunde i viss omfattning få tillgodoräknas vederbörande vid tjänstårsberäkning för uppflyttning i löneklass och vid beräknandet av pensionsår.

Sedan kommunikationsverkens lönenämnd den 30 januari 1922 avgivit utlåtande över denna framställning, har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 28 februari 1922 avgivit nytt förslag i ämnet, varefter lönenämnden den 9 mars 1922 inkommit med förnyat utlåtande.

Bestämmelser angående ifrågavarande personal.

Föreskrifter rörande periodisk tvångspermittering hava av järnvägsstyrelsen meddelats i skrivelser till distriktsförvaltningarna av den 31 maj 1921. Enligt dessa föreskrifter skall en var till dylik permittering ifrågakommen befattningshavare, därest han önskar kvarstå i statens järnvägars tjänst, underteckna en förbindelse att underkasta sig den inskränkning i arbetstiden, intill halva antalet arbetsdagar i månaden, förhållandena enligt befälets beprövande kunna anses kräva, mot avstående av å permissionstiden belöpande avlöningsförmåner. Denna handling skall tillika innehålla ett erkännande av att vederbörande enligt gällande avlöningsbestämmelser icke har rätt att tillgodoräkna sig ifrågavarande permissionstid för löneförhöjning.

I fråga om överförande av icke-ordinarie personal till av styrelsen ledda kristidsarbeten hava bestämmelser lämnats av järnvägsstyrelsen i skrivelser till samtliga linjeförvaltningar av den 20 oktober och den 10 december 1921. Enligt dessa bestämmelser skall envar befattningshavare eller arbetare, som bör ifrågakomma till dylikt överförande, vederbörligen

uppsägas och, med frånträdande av innehavande anställning och därmed förenade avlöningsförmåner, antagas på nytt, i regel såsom tillfällig arbetstagare vid statens järnvägar enligt för dylika arbetstagare gällande regler.

De bestämmelser angående uppflyttning i löneklass, som beröras av ifrågavarande framställningar, återfinnas dels i de utav Kungl. Maj:t genom brev den 31 december 1920 meddelade avlöningsbestämmelser för extra ordinarie tjänstemän och aspiranter vid statens järnvägar dels ock i 11 § av avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

I nyssnämnda brev den 31 december 1920 stadgas i 9 § som villkor för uppflyttning av extra ordinarie tjänsteman till högre löneklass, bland annat, att tjänstemannen under minst fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för vinnande av löneförhöjning, bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke skall föras honom till last den tid han åtnjutit tjänstledighet utan löneavdrag eller ledighet för fullgörande av honom åliggande militärtjänstgöring.

I 11 § av ovannämnda avlöningsreglemente stadgas, att om den, som konstitueras till ordinarie tjänst, innehar anställning i sådan icke-ordinarie befattning vid verket, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot eller vara jämförbar med den ifrågavarande ordinarie tjänsten, må för bestämmandet av hans begynnelselön i denna tjänst och sedermera för hans uppflyttning till högre löneklass tillgodoräknas honom den tid utöver tre år, under vilken han efter fyllda 18 år i en följd innehaft nämnda anställning.

Järnvägsstyrelsen den 14/1 1922.

Under åberopande av nu återgivna bestämmelser framhåller järnvägsstyrelsen i sin skrivelse den 14 januari 1922 beträffande den personal, som enligt ovan angivna grunder tvångspermitterats, att permissionstiden icke kunde medräknas vare sig vid tjänstårsberäkning för löneförhöjning enligt de grunder, som i sådant hänseende vore fastställda för extra ordinarie tjänstemän, eller i förekommande fall vid sådan tjänstårsberäkning, som omförmäldes i 11 § av avlöningsreglementet för ordinarie tjänstemän och vore avsedd att läggas till grund för vederbörandes begynnelselön vid hans konstituerande till ordinarie tjänst.

I fråga om person, som efter entledigande från befattning såsom extra ordinarie tjänsteman anställts vid kristidsarbeten, kunde, enligt vad järnvägsstyrelsen vidare anför, därest dylik person på nytt antoges i extra ordinarie tjänst, vid tjänstårsberäkning i avlöningshänseende icke tillgodoräknas honom anställningen vid kristidsarbetena. Även då det

gällde sådan tjänstårsberäkning, som avsåges i 11 § av avlöningsreglementet den 19 juni 1919, syntes det vara svårt att bortse från det avbrott i vederbörandes anställning i extra ordinarie befattning, som föranleddes av hans överförande till kristidsarbeten. Berörda paragrafs ordalydelse syntes innebära, att vederbörande på grund av avbrottet uteslötes från förmånen att räkna med icke blott den tid, varunder hans anställning vid kristidsarbetena varat, utan även den tid, under vilken han efter fyllda 18 år därförut i en följd innehaft sådan icke-ordinarie befattning vid verket, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning befunnes svara mot eller vara jämförbar med den tillträdda ordinarie befattningen.

Beträffande ifrågavarande personals ställning i pensionshänseende anför järnvägsstyrelsen i förevarande skrivelse, bland annat, följande:

Den periodiska tvångspermitteringen hade jämväl en menlig inverkan på den ställning i pensionshänseende, som vederbörande intoge enligt det av Kungl. Maj:t den 29 juni 1917 fastställda reglemente för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal, eller framdeles kunde komma att intaga enligt lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. Stadgandet i 11 § 1 mom. i förenämnda reglemente medgåve nämligen icke, att i berörda kassa delaktig befattningshavare, som av här ifrågavarande anledning hölles avstängd från tjänstgöring, vid tjänstårsberäkning i och för erhållande av pension tillgodoräknade sig tiden för tvångspermitteringen eller avstängningen, även om denna omfattade allenast en dag. Det kunde emellertid icke anses vara med billigheten överensstämmande, att befattningshavare, som mot sin vilja finge sin tjänstgöringstid förkortad, bleve lidande i berörda avseende.

Vad anginge tvångspermitteringens inverkan på den ställning i pensionshänseende, som framdeles efter vederbörandes antagande i ordinarie tjänst kunde tillkomma honom enligt pensionslagen den 4 juni 1920, så framginge av de i 20 § 1 mom. i denna lag meddelade bestämmelser angående tjänstårsberäkning i förevarande avseende, att avdrag skulle göras för tvångspermissionstiden, därest den omfattade minst femton dagar i följd.

I fråga om extra ordinarie personal, som överförts till av styrelsen ledda kristidsarbeten, så upphörde i och med entledigandet — vare sig vederbörande omedelbart finge anställning såsom tillfällig arbetstagare eller icke — hans delägarskap i statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal, men de av honom erlagda avgifterna till kassan skulle enligt kassans reglemente tillgodoräknas honom för erhållande av pension jämlikt lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring. Därest han vid entledigandet räknade minst 10 tjänstår, skulle förfaras på samma sätt med avseende å de av styrelsen för honom erlagda pensionsavgifterna.

Om en efter entledigandet till tillfällig arbetstagare antagen person framdeles skulle ånyo ingå såsom delägare i kassan, hade han icke rätt att vid tjänstårsberäkning enligt 11 § i kassans reglemente räkna sig till godo den tid, han på grund av entledigandet varit i avsaknad av delägarskap i kassan, och den pen-

sion, som kunde tillkomma honom på grund av förberörda inbetalning till pensionsstyrelsen, skulle, då han erhölle pension från kassan, räknas såsom del av denna pension, vadan alltså sistnämnda pension skulle minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda ägde utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

Enligt 20 § i gällande pensionslag finge tjänstår beräknas för tid, under vilken tjänsteman efter fyllda 18 år i statens tjänst innehaft ordinarie eller extra ordinarie befattning eller annan anställning, som av verkets styrelse prövades vara därmed jämförlig. Den anställning, som en till kristidsarbetena överförd extra ordinarie befattningshavare intoge, syntes emellertid näppeligen kunna anses vara jämförbar med ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst, vadan hinder alltså torde möta för att vid tjänstårsberäkning enligt denna paragraf tillgodoräkna vederbörande den tid, han haft anställning såsom tillfällig arbetstagare vid berörda kristidsarbeten.

Under åberopande av vad sålunda anförts och då styrelsen funnit det vara med billighet överensstämmande, att befattningshavare, som utan något sitt förvållande bleve tvångspermitterad eller överförd till kristidsarbeten, skulle kunna i och för tjänstårsberäkning i ovan angivna avseenden betraktas som om han under tiden härför varit i utövning av, i förra fallet, innehavande befattning och, i senare fallet, den befattning han innehade närmast före överförandet till berörda kristidsarbeten, har styrelsen hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för åstadkommande av för sådant ändamål erforderliga författningsändringar.

Kommunikationsverkens lönenämnd den 30/1 1922.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i sitt utlåtande den 30 januari 1922 framhållit, att de förhållanden, som berördes i järnvägsstyrelsens nu återgivna framställning, måste anses vara av relativt tillfällig natur, i det att de hänförde sig till trafikrörelsens nedgång under nuvarande lågkonjunktur samt därtill anknutna nödhjälpsarbeten. Med hänsyn härtill funne lönenämnden det böra så vitt möjligt undvikas att genom ändringar i skilda författningsrum giva en mera permanent karaktär åt de anordningar, som av järnvägsstyrelsen ifrågasatts.

Enligt nämndens uppfattning förelåge ock möjlighet att utan dylika författningsändringar på ett ur såväl statens som den därav berörda personalens synpunkt nöjaktigt sätt ordna ifrågavarande förhållanden.

I detta hänseende anför nämnden följande:

»Beträffande till en början den periodiskt tvångspermitterade personalen synes den omständigheten, att sagda personals arbetstid ej blir helt och hållet utnyttjad för verkets räkning, icke böra inverka menligt i ifråga om rätten för densamma till tjänstårsberäkning i lönehänseende eller för erhållande av statspension. I betraktande av att verket alltjämt kan anses äga permanent behov av den arbetskraft, som tillhandahålles av ifrågavarande personal, vilken liksom annan fast anställd sådan i regelbunden följd utför det arbete, som från verkets sida ålagts

densamma, torde tillämpningen av gällande bestämmelser på förevarande område kunna ske på sådant sätt, att vederbörande i angivna hänseenden tillgodoräknas jämväl den tid, han på grund av bristande arbetstillgång varit tvångspermitterad.

I fråga om den till statens järnvägars kristidsarbeten överförda personalen torde likaledes ett genomgående tillgodoräknande av tjänstetid kunna utan författningsändring medgivas, under förutsättning, att personalen i fråga icke avskedas från förutvarande anställning och nyantages såsom tillfälliga arbetare, utan i stället beviljas tjänstledighet från innehavd icke-ordinarie befattning för utförande av ovanbemälda arbete. Vid beviljandet av dylik tjänstledighet bör dock den tjänstledige avlämna skriftlig förbindelse att icke påkalla återinträde i tjänst, förr än sådant återinträde från verkets sida erbjudes honom. Har sådan förbindelse lämnats, synes hinder icke föreligga för medgivande från styrelsens sida, att den tid, varunder befattningshavaren är sysselsatt vid kristidsarbete av ifrågavarande slag, må för tjänstårsberäkning och för erhållande av statspension räknas honom till godo, så som om han därunder varit i utövning av den icke-ordinarie befattning, från vilken tjänstledigheten beviljats.»

Järnvägsstyrelsen den 2/2 1922.

Med anledning av vad lönenämnden sålunda anfört yttrar järnvägsstyrelsen i skrivelsen den 28 februari 1922:

»Beträffande det av kommunikationsverkens lönenämnd föreslagna sättet för ernående av det i järnvägsstyrelsens framställning den 14 januari 1922 angivna syftet i fråga om tjänstårsberäkning i avlönings- och pensionshänseende för viss personal vid statens järnvägar synes lönenämnden särskilt hava avsett att få nämnda förhållanden ordnade utan hänvändelse till riksdagen. Då den föreliggande frågan, enligt vad styrelsen under hand erfarit, icke lärer kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas utan riksdagens medverkan, saknar styrelsen anledning att i vidare mån yttra sig över lönenämndens förslag än att styrelsen förklarar sig biträda lönenämndens mening rörande önskvärdheten av att undvika att genom ändringar i skilda författningsrum giva en mera permanent karaktär åt de av järnvägsstyrelsen föreslagna anordningarna.

I fråga om rätt till tjänstårsberäkning i lönehänseende avsåg styrelsens framställning endast att utverka medgivande till dylik rätt för den tid personal på grund av bristande arbetstillgång var underkastad tvångspermission eller var överförd såsom tillfällig arbetstagare vid något genom statens järnvägars försorg anordnat kristidsarbete. Därvid lämnades helt åsido den personal, som av nyssnämnda anledning entledigats utan att beredas någon sysselsättning vid kristidsarbeten. Därest en dylik befattningshavare åter blir anställd vid statens järnvägar och i sinom tid erhåller ordinarie befattning, kommer han på grund av bestämmelsen i 11 § i gällande avlöningsreglemente att förlora rätten att i avlöningshänseende såsom ordinarie befattningshavare räkna sig till godo tjänstgöringstiden före entledigandet. Då beträffande den ordning, i vilken personal på grund av nu omhandlade förhållanden entledigats, hänsyn företrädesvis tagits till den omständigheten, huruvida vederbörande vore familjeförsörjare eller icke, och sålunda i tjänsten äldre personal utan familjeförsörjningsplikt kunnat få stå tillbaka för personal med kortare tjänstetid, som vore familjeförsörjare, synes det styrelsen, som om billigheten fordrade att, under förutsättning att styrelsens förut gjorda framställning vinner beaktande, jämväl rätt utverkades åt nu ifrågava-

rande personal att vid eventuellt återinträde i tjänst få tillgodoräkna sig föregående tjänstetid vid verket.

Då den nu ifrågasatta förmånen, som särskilt har betydelse för sådan personal, som haft extra ordinarie anställning, endast avser personal, som entledigats på grund av bristande arbetstillgång, samt dylikt entledigande av extra ordinarie personal först ägde rum på grund av styrelsens skrivelse till linjeförvaltningarna den 7 december 1920, bör enligt styrelsens mening förmånen ifråga begränsas att gälla personal, som enledigats efter nämnda dag.»

På grund av vad sålunda anförts och i anslutning till styrelsens tidigare framställning i ämnet har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte — efter utverkande av riksdagens medgivande i ämnet i vad angår avvikelse från föreskrifterna i 11 § i avlöningsreglementet för tjänstemän vid kommunikationsverken den 19 juni 1919, 20 § i lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid samma verk den 4 juni 1920 samt 11 § i reglementet för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal den 29 juni 1917 — förklara:

dels att personal vid statens järnvägar, som efter den 7 december 1920 på grund av bristande arbetstillgång i anledning av trafikens nedgång entledigats från anställning i extra ordinarie befattning vid verket, må kunna, därest dylik anställning där ånyo erhålles, tillerkännas förmånen att vid tjänstårsberäkning enligt 11 § i avlöningsreglementet eller 7 och 9 §§ i Kungl. Maj:ts brev den 31 december 1920 angående avlöningsbestämmelser för viss icke ordinarie personal vid statens järnvägar tillgodoräkna sig sin i ett sammanhang före entledigandet förvärvade tjänstetid vid statens järnvägar såsom intjänad omedelbart före den senare anställningen;

dels att den extra ordinarie personal, som av ovan angivna anledning antingen tvångspermitterats eller, efter entledigande från anställning såsom extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar, överförts till anställning såsom tillfällig arbetstagare vid något genom statens järnvägars försorg anordnat kristidsarbete, må kunna erhålla rätt att i de avseenden, som omförmälas i ovan nämnda stadganden i avlöningsreglementet och brevet den 31 december 1920, tillgodoräkna sig den tid vederbörande varit antingen tvångspermitterad eller anställd vid omförmälda kristidsarbeten;

dels ock att den i nästföregående punkt omhandlade personal må kunna tillerkännas rätt till tjänstårsberäkning i pensionshänseende såväl enligt pensionslagen den 4 juni 1920 som enligt pensionsreglementet den 29 juni 1917 jämväl för den tid vederbörande varit antingen tvångspermitterad eller anställd vid meranämnda kristidsarbeten.

Kommunikationsverkens lönenämnd den 9/3 1922.

Kommunikationsverkens lönenämnd anför med anledning av järnvägsstyrelsens sistnämnda förslag följande:

»I järnvägsstyrelsens förnyade yttrande i ärendet av den 28 februari 1922 har styrelsen utsträckt framställningen till att avse jämväl de extra ordinarie befattningshavare, som efter den 7 december 1920 på grund av bristande arbetstillgång i anledning av trafikens nedgång entledigats från sin anställning vid verket utan att såsom tillfälliga arbetstagare överföras till något genom statens järnvägars försorg anordnat kristidsarbete. Beträffande denna personal har styrelsen hemställt, att, därest extra ordinarie anställning vid verket ånyo skulle av densamma erhållas, de sålunda återanställda måtte tillerkännas förmånen att, vid tjänstårsberäkning enligt 11 § i avlöningsreglementet eller 7 och 9 §§ i Kungl. Maj:ts brev den 31 december 1920 angående avlöningsbestämmslser för viss icke ordinarie personal vid statens järnvägar, tillgodoräkna sig sin i ett sammanhang före entledigandet förvärvade tjänstetid vid statens järnvägar såsom intjänad omedelbart före den senare anställningen.

Kommunikationsverkens lönenämnd anser sig kunna i huvudsak tillstyrka järnvägsstyrelsens framställning i denna del. Dock synes det lönenämnden erforderligt, att det i samband med lämnandet av berörda medgivande fastställes en bestämd tidpunkt, inom vilken återtagandet i tjänst bör hava ägt rum, därest vederbörande skall kunna påräkna tillgodonjutande av föregående tjänstgöringstid på sätt järnvägsstyrelsen ifrågasatt. Denna tidpunkt torde lämpligen böra bestämmas till den 1 juli 1924. Kungl. Maj:t synes emellertid böra erhålla bemyndigande att, för den händelse då rådande förhållanden skulle anses motivera en utsträckning av sagda tidsgräns, bestämma densamma till viss senare dag.

Beträffande den periodiskt tvångspermitterade personalen får lönenämnden åberopa vad nämnden anfört i sitt tidigare utlåtande i ärendet. Härav framgår, att nämnden icke finner anledning till erinran mot att för denna personals del framställning göres till riksdagen av det innehåll järnvägsstyrelsen föreslagit.

Vad slutligen angår den personal, som vunnit sysselsättning vid de genom statens järnvägars försorg anordnade kristidsarbetena, har lönenämnden i sitt utlåtande den 30 januari 1922 framhållit, att ett genomgående tillgodoräknande av tjänstetid borde kunna medgivas för ifrågavarande personal, därest densamma icke avskedades från förutvarande anställning och nyantoges såsom tillfälliga arbetare, utan i stället beviljades tjänstledighet från innehavd icke-ordinarie befattning för deltagande i ovanbemälda kristidsarbeten. Nämnden är fortfarande av den uppfattningen, att denna anordning måste anses vara den lämpligaste i de fall, där möjlighet föreligger att tillämpa densamma, och vill nämnden i anledning av järnvägsstyrelsens nu föreliggande framställning betona, att ett tillgodoräknande i de hänseenden, varom här är fråga, jämväl av tid, varunder personalen varit sysselsatt med kristidsarbeten, endast torde kunna ifrågakomma under den förutsättningen, att vederbörande fortfarande under berörda tid anses innehava sin förutvarande anställning i extra ordinarie befattning vid verket. Det skulle nämligen enligt lönenämndens uppfattning innebära ett allt för långt frångående av hittills tillämpade principer för beräknande av tjänstår i löne- och pensionshänseende, om denna personal vid återgång till förutvarande tjänstgöring medgåves rätt att tillgodoräkna tid, varunder densamma icke innehaft vare sig ordinarie tjänst eller något slag av mera fast icke-ordinarie anställning vid verket.

Ett dylikt medgivande skulle säkerligen, med hänsyn till dess prejudicerande betydelse, medföra betänkliga konsekvenser inom olika områden av förvaltningen.

För den händelse den personal, varom nu är fråga, vid överförandet till kristidsarbetena måste betraktas såsom avskedad från sin förutvarande anställning, torde densamma sålunda efter ett eventuellt återtagande i tjänst icke böra tillgodoräknas större förmåner uti förevarande hänseende än som avsetts att tillkomma personer, vilka före återtagandet varit entledigade utan att sysselsättning vid kristidsarbetena kunnat beredas dem. Det vill emellertid synas nämnden, som om det icke borde vara uteslutet att såväl beträffande framdeles inträffande som redan verkställda överflyttningar till kristidsarbetena finna en sådan form för denna överflyttning — eventuellt efter återkallande av tidigare uppsägningar — att den därav berörda personalen icke anses avskedad från förutvarande anställning och nyantagen såsom tillfälliga arbetstagare, utan i stället beredes möjlighet att tillgodonjuta tjänstledighet i erforderlig omfattning, givetvis mot avstående under tiden av samtliga förut innehavda avlöningsförmåner. För de fall, där dylik anordning kan träffas, har lönenämnden icke något att invända mot att vederbörande tillerkännas de av järnvägsstyrelsen ifrågasatta förmånerna i full utsträckning.

Enligt vad lönenämnden under hand inhämtat, torde det i något fall kunna förekomma, att personal, som här avses, beredes sysselsättning vid sådant statens järnvägars arbete, som icke är att hänföra till kristidsarbete i detta ords anslagstekniska bemärkelse. Då dessa personer givetvis icke böra bliva i förevarande hänseende sämre ställda än den vid de egentliga kristidsarbetena använda personalen, synes det riktigast, att ordet 'kristidsarbete' i medgivandet utbytes mot 'arbete.'»

Departementschefen.

Järnvägsstyrelsens föreliggande förslag avser att i någon mån undanröja de olägenheter, vilka den rådande kristiden medfört för den icke ordinarie personalen vid statens järnvägar. Då nämnda förslag, vilket för närvarande icke torde komma att medföra någon väsentlig merutgift för statsverket, ur billighetssynpunkt synes väl motiverat, har jag ansett mig kunna i huvudsak förorda detsamma; dock synas de av lönenämnden föreslagna jämkningarna böra iakttagas. Riksdagens medgivande torde därför böra utverkas för Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter i nu antydd riktning, så vitt därigenom avvikelser skulle komma att ske från bestämmelserna i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid kommunikationsverken samt från gällande pensionsförfattningar. Beträffande de undantag, som förslagets genomförande skulle innebära från de utav Kungl. Maj:t den 31 december 1920 utfärdade avlöningsbestämmelser för extra ordinarie tjänstemän och aspiranter vid statens järnvägar, så torde Kungl. Maj:t i denna del vara oförhindrad att meddela erforderliga bestämmelser, och har jag för avsikt att, därest det ifrågasatta medgivandet från riksdagens sida erhålles, ånyo underställa denna fråga Kungl. Maj:ts prövning. Enligt vad jag kunnat inhämta, föreligger beträffande

övriga kommunikationsverk icke sådana förhållanden, att där åtgärder i förevarande avseende äro påkallade.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att befattningshavare vid statens järnvägar, som efter den 7 december 1920 på grund av bristande arbetstillgång i anledning av trafikens nedgång entledigats från anställning i extra ordinarie befattning vid verket men sedermera före den 1 juli 1924 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämmas ånyo erhållit dylik eller ordinarie anställning vid samma verk, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i ordinarie befattning enligt 11 § i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk tillgodoräknas före entledigandet i ett sammanhang förvärvad tjänstetid vid statens järnvägar såsom intjänad omedelbart före den senare anställningen;

att extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar, som av ovan angivna anledning antingen tvångspermitterats eller, med bibehållen anställning såsom extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar, erhållit tjänstledighet för sysselsättning vid något genom statens järnvägars försorg anordnat arbete, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i sedermera vunnen ordinarie befattning enligt 11 § i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 tillgodoräknas den tid, vederbörande antingen varit tvångspermitterad eller, med åtnjutande av tjänstledighet från innehavande befattning, haft anställning vid sådant arbete; samt

att den tid, extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar av ovan angivna anledning antingen varit tvångspermitterad eller på nyss angivet sätt anställd vid något genom statens järnvägars försorg anordnat arbete, må kunna tillgodoräknas honom i pensionshänseende såväl enligt reglementet den 29 juni 1917 för statens järnvägars pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal som ock, därest han vinner

ordinarie anställning vid verket, enligt lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Till denna av statsrådet övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
August Wrede.

Stockholm 1922. Kungl. Boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner.
220776